

Register Number

Language – Part I – SANSKRIT

Time Allowed : 3.00 Hours]

[Maximum Marks : 90

- Instructions :** (1) Check the question paper for fairness of printing. If there is any lack of fairness, inform the Hall Supervisor immediately.
- (2) Use **Blue** or **Black** ink to write and underline and pencil to draw diagrams.
- Note :** (i) Answers should be in English, Sanskrit or Tamil except for those which are to be answered in Sanskrit.
- (ii) In writing Sanskrit, Devanāgarī script should be used.

PART - I

अधोलिखितानां प्रश्नानां समीचीनं उत्तरं लिखत।

14x1=14

Choose the **correct** answer.

- किं कपूयशीलवर्तनं चिनोति ?
 (a) पुण्यमुत्कटम् (b) शीलमुत्कटम् (c) पापमुत्कटम्
- विवेकानन्दः कस्मिन् वयसि भारतस्य भ्रमणमकरोत् ?
 (a) नवविंशतिः (b) पञ्चविंशतिः (c) चतुर्विंशतिः
- सीतया कुतूहलेन कः स्पृष्टः ?
 (a) विमानम् (b) आकाशः (c) घनः
- पण्डितकौशिकी भवति एषा –
 (a) मालविका (b) परिव्राजिका (c) देवी
- किं गाढम् अङ्गम् आलिङ्गति ?
 (a) करवस्त्रम् (b) युतकम् (c) विश्वम्
- किं पुष्पमालानुषङ्गेण शिरसि धार्यते ?
 (a) पात्रम् (b) छत्रम् (c) सूत्रम्
- किरातार्जुनीये कति सर्गाः सन्ति ?
 (a) त्रयोदश (b) अष्टादश (c) दश
- सर्वेषां चराचराणां सौख्यं कथं निश्चितं भवति ?
 (a) पञ्चसंस्कारैः (b) पञ्चेन्द्रियैः (c) पञ्च भूतैः

[Turn over

9. वाग्भटस्य पिता –
 (a) सिंहगुप्तः (b) चंद्रगुप्तः (c) विष्णुगुप्तः
10. कः मोक्षपदवीं वाञ्छति स्म ?
 (a) चोरः (b) कृपणः (c) धनिकः
11. कः अनर्थानां मूलम् ?
 (a) क्रोधः (b) कीर्तिः (c) धनम्
12. भारतस्य संस्कृतिः _____ भवति।
 (a) अतिनूतना (b) अतिन्यूनता (c) अतिप्राचीना
13. श्रीकृष्णः शत्रुभिः कथमिव दृष्टः ?
 (a) कालः (b) कामः (c) देवः
14. 'The waste land' इति आङ्ग्लपद्यस्य रचयिता –
 (a) टि.एस्. एलियट् (b) जान् कीट्स (c) शेक्सपियर्

PART - II
SECTION - 1

त्रयाणां उत्तरं लिखत।

3x2=6

Answer **any three** of the following.

15. भगवद्भक्तिम् अधिकृत्य लिखत ?
 Write about the devotion to God.
16. समुद्रः कथं केन विभक्तः ?
 How is the ocean divided ?
17. कीदृशं जलं पातव्यम् ?
 What kind of water is to be drunk ?
18. कः दुर्लभं वचः ?
 What is the rare speech ?

SECTION - 2

द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत।

2x2=4

Answer **any two** of the following :

19. विवेकानन्दः अमेरिकवासिनं कथम् आह्वयत ?
 How did Vivekananda address Americans ?
20. शिल्पशास्त्रं विषयं ज्ञातुं कस्य ज्ञानम् आवश्यकम् ?
 What knowledge is essential to learn the science of sculpture ?
21. ऋग्वेदे वायुं कः इति भाषते ?
 How does 'Rig Veda' describe Vayu ?

SECTION - 3

व्याकरण विशेषः- (Special Grammar)

7x2=14

Answer any seven of the following :

22. अधोदत्तानां शब्दानां अर्थं लिखत। (Meanings) :
  - (a) कालः - (Yama, Varuna, Agni)
  - (b) वृक्षः - (Fruit, Tree, Gate)
23. व्याकरणरूपं लिखत। (Identify the forms)
  - (a) श्रुत्वा - (विधिलिङ्, लोट्, त्वान्तं अव्ययं)
  - (b) स्यात् - (विधिलिङ्, लोट्, अव्ययं)
24. सन्धिं कुरुत। (Combine)
  - (a) न + अस्ति - (नाति, नास्ति, नेति)
  - (b) पथेन + इव - (पथनवे, पथनाव, पथेनेव)
25. सन्धिविच्छेदं कुरुत। (Split the words)
  - (a) तज्जयः - (तत् + जयः, तज् + जयः, त + जयः)
  - (b) तवेति - (त + वेति, तवे + ति, तव + इति)
26. विपरीतपदानि लिखत। (Antonyms)
  - (a) दोषः × ____ (वेषः, गुणः, मनः)
  - (b) सक्तं × ____ (असक्तं, भक्तं, व्यक्तं)
27. समानार्थकं पदं लिखत। (Synonyms)
  - (a) सुतः - (पतिः, पात्रं, पुत्रः)
  - (b) राजा - (नृपतिः, प्रजा, मजा)
28. समासः - (Compound)
  - (a) पाण्डोः पत्नी - (पापत्नी, पाण्डुपत्नी, पाण्डनी)
  - (b) धर्मस्य लक्षणं - (धलक्षणं, धर्मक्षणं, धर्मलक्षणं)
29. 'आम्' अथवा 'न' इति लिखत -
Write 'Yes' or 'No'.
  - (a) विवेकानन्दस्य माता श्रीमति भुवनेश्वरी।
  - (b) शिल्पशास्त्रं आरोग्येन जीवितुं मार्गं प्रदर्शयति।
30. योजयत - Match the following :
  - (a) सुश्रुतः - लीलावती
  - (b) आर्यभट्टः - सुश्रुतसंहिता
  - (c) भास्कराचार्यः - बृहत्संहिता
  - (d) वराहमिहिरः - खगोलशास्त्रम्

[Turn over

PART - III
SECTION - 1

द्वयोः प्रश्नयोः संग्रहेण उत्तरं लिखत ।

2x4=8

Answer **any two** of the following briefly.

31. दाडिमं कान् जयति ?
What are mitigated by Pomegranate ?
32. दुर्योधनः धर्मार्थकामान् कथं सेवितवान् ?
How did Duryodhana treat Dharma, Artha and Kama ?
33. साधवः कं रक्षन्ति ? पशुपतेः च किं वाहनम् ?
Whom do the good people protect ? What is the 'Vaahanam' of Lord Shiva ?
34. विशदयत - (a) सत्पुत्रः (b) कोपपरिहारः
Explain - (a) Good Son (b) Control of anger

SECTION - 2

द्वयोः संग्रहेण उत्तरं लिखत ।

2x4=8

Briefly answer **any two** of the following.

35. साधुः कुत्र अधिवसति स्म ? सः जनान् किं कुर्वन् आसीत् ?
Where did 'Sadhu' live ? What did he do to the people ?
36. प्रजापतेः पुत्रगणाः के ? सः स्वपुत्रगणान् किं उपदिदेश ?
Who are the sons of Prajapathi ? What did he preach to his sons ?
37. गिरिकः राजानं दृष्ट्वा किं अघोषयत् ?
What did Girika shout on seeing the king ?
38. अभिनयाचार्यौ कौ ? परिव्राजिका किं पदम् अध्यास्ते ?
Who were the two dance masters ? What was the post held by 'परिव्राजिका' ?

SECTION - 3

शब्द रूपं लिखत ।

3x4=12

Decline the following.

39. 'तद्' - शब्दः - नपुंसकलिङ्गः (Neuter)

OR

अस्मद् शब्दः

OR

किम् - शब्दः - पुल्लिङ्गः (Masculine)

धातुरूपा लिखत :

Conjugate **any two** of the following :

40. अस् (विधिलिङ्) - Potential Mood
41. वद् (विधिलिङ्) - Potential Mood
42. अस् (लोट्) - Imperative Mood
43. वद् (लोट्) - Imperative Mood

PART - IV

सविस्तरं उत्तरं लिखत।

3x6=18

Answer the following in detail.

44. (a) टिप्पणीं लिखत - Write short notes on :

- (i) क्षमा (forgiveness)
- (ii) विद्या (Learning)
- (iii) अक्रोधः (Absence of anger)

OR

- (b) विशदयत - (i) मेघवर्णनम्
(ii) मन्दाकिनी प्रशंसा

Explain - (i) Description of cloud
(ii) Greatness of Mandakini

45. (a) विज्ञाने संस्कृतज्ञानां योगदानं किमिति विवृणुत ?

Explain the contribution of Sanskrit Scholars in the field of Science.

OR

- (b) पर्यावरणमधिकृत्य यथामति स्वभाषया लिखत।

Write about Environment as you know in your own words.

46. (a) श्लोकानां अनुवादं कुरुत।

Translate the 'Slokas' into English/Tamil.

- (i) समस्तशास्त्रचिन्तनैरहर्निशं च किं फलम्।
महेशपादवन्दनं हृदापि नातनोति चेत् ॥
- (ii) अश्वमेधसहस्रं च सत्यं च तुलया धृतम्।
अश्वमेधसहस्रेभ्यो सत्यमेव विशिष्यते ॥

OR

[Turn over

(b) गद्यम्/कथाम् अनुवादं कुरुत ।

Translate the passage/story in English/Tamil.

श्रीवत्सो नाम शिष्यः अनेकान् वर्षान् गुरुकुलवासं कृत्वा अन्ते गुरुं पृष्ठवान् कां गुरुदक्षिणां दद्याम् ? इति । गुरु उक्तवान् – त्वं मह्यं निरूपयोगीनि पर्णानि गुरुदक्षिणारूपेण देहि इति । तत् श्रुत्वा मुदितः सः पर्णानि अन्वेष्टुं प्रस्थितवान् । कस्यचन कृषिक्षेत्रस्य समीपे शुष्कपर्णानि दृष्ट्वा तान् ग्रहीतुं गतवान् । तदा तत्र एकः कृषकः तम् अवदत्, एतानि पर्णानि निरूपयोगिनि न । एतानि ज्वालयित्वा कृषिक्षेत्रे क्षिपेयं चेत् धान्यं इतोऽपि अधिकतया उत्पद्येत इति । ततः सः नद्यां पर्णान् दृष्ट्वा तत् स्वीकर्तुं प्रयत्नम् अकरोत् । तत्र सः पर्णेषु स्थितान् कीटान् अपश्यत् । एकस्मिन् वृक्षे पर्णं दृष्ट्वा तत् स्वीकर्तुं यदा तत्समीपं गतः, तदा पर्णमूले नूतनपर्णस्य अङ्कुरः उद्भवन् आसीत् । एवं येन केनचित् रूपेण पर्णानि उपयोगीनि एव । श्रान्तः सः रिक्तहस्तः सन् गुरुम् उक्तवान् – “एकमपि निरूपयोगी पर्णं मया न प्राप्तं इति । गुरुः प्रत्युवाच जगति किमपि वस्तु निरूपयोगी नास्ति । एतत्स्मरन् यशस्वी भव इति ।

PART - V

47. अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत :

6x1=6

Read the passage and answer the questions given below :

कश्चन वृद्धः स्वस्य उद्याने आम्रवृक्षान् संरोपयितुं महान्तं उद्यमं कुर्वन् आसीत् । कश्चन युवा तं दृष्ट्वा परिहसन् अपृच्छत्-अहो अतीव व्यर्थाः तव प्रयासाः । सुतरां वृद्धः त्वं किं एतेषां वृक्षाणां फलानि आस्वादयितुं जीविष्यसि ?” इति । वृद्धस्तु निराकुलः चक्षुषी उद्धृत्य तं युवानम् आलोक्य अवदत् – “वत्स, उचितः प्रश्नः त्वया कृतः । मम जननात् पूर्वं यः कोऽपि उद्याने महतः फलवृक्षान् संरोपयामास । तेषां मधुराणि फलानि तु मया भक्ष्यन्ते । तथैव मयि मृते, तवादृशाः युवानः एतेषां फलानि भक्ष्यन्तु इति विचिन्त्य अहम् एतान् पादपान् इदानीं संरोपयामि” इति । एतत् श्रुत्वा सः लज्जितः सन् वृद्धस्य विवेकं प्रशंसत् ।

नीतिः – “अन्यैः कृतस्य उपकारस्य फलम् अनुभवद्भिः अस्माभिः क्रमेण परेषां हिताय उद्यमः कर्तव्यः एव ।”

प्रश्नाः –

- (1) कः महान्तं उद्यमं कुर्वन् आसीत् ?
- (2) कश्चन युवा वृद्धं प्रति किम् अपृच्छत् ?
- (3) वृद्धः युवानम् आलोक्य किम् अवदत् ?
- (4) फलानि कीदृशानि ?
- (5) युवा कस्य विवेकं प्रशंसत् ?
- (6) अस्याः कथायाः नीतिः का ?